

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 377

Listopad 1987

PETICE...

Úspěch petice, adresované loni na podzim osmnácti československými demokratickými organizacemi vídeňskému zasedání Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, nás povzbudil, abychom Vám navrhli, aby naše organizace zaujaly stanovisko k současnému vývoji v Sovětském svazu a k jeho dopadu v Československu.

Naše loňské společné vystoupení prokázalo, že se dovedeme sjednotit ve svém odporu vůči komunistickému režimu a v zápase o svobodu, demokracii a nezávislost Československé republiky. Reakce čs. komunistické delegace ve Vídni na požadavky naší petice a desinformační akce československého režimu v československém exilu proti petici ukázaly, jak pražskou vládu naše svorné vystoupení zneklidnilo.

Reakce mnohých činitelů ukazuje, že změny v Sovětském svazu mohou svést vlivné kruhy svobodného světa k opakování chyb, kterých se západní demokracie při podobných příležitostech dopustily v minulosti. Na druhé straně každý otřes ztrnulého komunistického systému poskytuje příležitost k rozšíření oblasti svobody a lidských práv. Domnívám se však, že k úspěchu tohoto úsilí je pomoc západního světa neoprádatelná.

Do společné akce se zapojilo celkem 18 organizací a petice s jejich jmény byly zaslány významným představitelům naší vlády a vlivným reportérům atd.

Petice v českém znění:

SOVĚTSKÁ PŘESTAVBA — PŘÍLEŽITOST I NEBEZPEČÍ

*Společné prohlášení československých organizací
ve svobodném světě*

Každý pokrok ve věci mezinárodní bezpečnosti, ke kterému by došlo v důsledku nedávných jednání sovětského ministra zahraničí Ševerdnadze ve Washingtonu, je vítán. Úsilí o hospodářskou přestavbu v Sovětském svazu je příležitostí k dosažení pokroku pro věc míru a svobody — a současně znamená stejně velké nebezpečí pro svobodný svět, nebude-li rozpoutána jeho pravá povaha. Proto podepsané československé organizace vydávají toto prohlášení:

Mír a svoboda jsou nerozlučně spojeny. Je proto v zájmu svobodného světa, aby každé rozšíření prostoru pro svobodu, ke kterému dojde v souvislosti s hospodářskou přestavbou, trvalo co nejdéle a rozrostlo se co nejvíce. Proto svobodný svět se musí uvarovat všeho, co by oslabilo nebo odstranilo příčiny, které vyvolaly uvolnění některých kontrol v komunistické mocenské sféře; je v jeho zájmu, aby tyto příčiny udržoval a zesiloval.

Hlavní prostředky, jimiž lze ovlivňovat vývoj v sovětské mocenské sféře, jsou tyto:

- Poskytnout energickou podporu demokratizačním snahám porobeného obyvatelstva komunistických států poskytováním informací, kulturní výměnou a diplomatickými zákroky.
- Odepřít hospodářskou pomoc a technologii do té míry, která donutí komunistické vlády k tomu, aby rozšířily práva a základní svobody svých občanů.
- Důrazně a rozhodně rozvíjet svá obranná opatření, zejména americkou strategickou obranu — S.D.I.
- Účinně podporovat demokratická osvobozovací hnutí, a tak znemožnit, aby Sovětský svaz konsolidoval svou moc v územích, ve kterých se stále vede boj proti komunistické nadvládě.

Tato doporučení se zakládají na minulých, nedávných a současných osobních zkušenostech našich členů s komunismem a s komunistickým režimem v Československu. Tyto zkušenosti dokazují, že:

- cílem změn, probíhajících v sovětském systému, není omezit totalitní moc komunistické strany nebo ustát v boji proti svobodnému světu, nýbrž pravý opak;
- bezprostřední příčinou přestavby je poznání, že hospodářská nevykonnost a technologická zaostalost znemožňují, aby komunistická společnost zastavila slábnutí své vojenské síly v poměru k rostoucí obranné síle svobodného světa, zejména americké strategické obraně;
- sovětské vedení pochopilo, že hospodářství nemůže být oživeno bez činné a tvořivé pomoci obyvatelstva proti zabydlené byrokracii. K získání této pomoci je třeba uvolnit útlak a vytvořit prostor pro iniciativu a kritiku;
- uvolnění dává obyvatelstvu možnost rozšířit oblast svobody a zajistit toto rozšíření vytvořením institucí mimo kontrolu komunistické strany — odbory, kluby, hnutí a různé občanské iniciativy;
- ale když tyto snahy rozšířit oblast svobody se střetnou s mocenským monopolem komunistické strany, strana se vrátí k útlaku, aby zajistila existující systém. Při tom užívá nových, zdokonalených metod, které jí umožňují ponechat v platnosti některé ústupky, jak si je obyvatelstvo vynutilo v době uvolnění.

Soustavným uplatňováním shora vypočtených doporučení je možné proměnit sovětský pokus o překonání dnešní krise kontrolovanou reformou v rozšíření a upevnění občanských a lidských práv strukturálními a institucionálními změnami v sovětské mocenské sféře, a tak posílit mír, protože udržení míru je přímo závislé na míře svobody obyčejných lidí všude na světě.

Taková politika také dává možnost dosáhnout skutečné demokratizace naší vlasti jakožto integrální součásti světového úsilí o mír. Taková politika nás přiblíží našemu

VESTNIK

November 1987

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Listopad 1987

Organ Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

konečnému cíli: obnovení demokratických institucí a plnému dodržování lidských práv v neodvislém Československu, osvobozeném od sovětské okupace a nadvlády.

SPOJENÉ ŠTÁTY OSLAVUJÚ DVĚSTO ROKOV SVOJEJ ÚSTAVY

Dňa 25. mája začali sa vo Philadelphii — kde sa pred dvesto rokmi zišlo ústavodárne zhromaždenie — oslavy dvestoročného výročia tohto ústavného amerického dokumentu. Vtedy prišlo do Philadelphie 55 delegátov, predstaviteľov 13tich bývalých britských kolónií, kde v roku 1786 vyhlásili svoju samostatnosť. Už po dvoch rokoch sa však ukázalo, že povestná Deklarácia nezávislosti zo 4. júla 1776 nestačila, aby sa z bývalých kolónií mohol vytvoriť moderný a prosperujúci štát, ktorý by zachoval samosprávu kolóniám, ale zároveň zamedzil anarchii a viedol k pevnému vedomiu národného sebavedomia a politického a spoločenského cieľa.

V myslí zidených delegátov zaznievali slová z Deklarácie nezávislosti:

"We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness".

Zasadali v budove, ktorá neskoršie dostala meno Hala nezávislosti. Po úporných diskusiách, radikálnych sporoch, ktorá trvali až do jesene, sa konečne podaril kompromis a ústava, ktorá začína týmito slovami v preambule:

"We the People of United States, in Order to form more perfect Union, establish Justice, insure domestic Tranquility, provide for the common defense, promote the general Welfare, and secure the Blessings of Liberty to ourselves and our Prosperity, do ordain and establish this Constitution for the United States of America," bola prijatá a podpísaná.

Historik zaznamenal, že najväčší a najtvrdší spor bol o to, ako vyriešiť zastúpenie jednotlivých štátov v kongrese Únie, aby malé štáty neboli majorizované veľkými. To sa podarilo prijatím tzv. veľkého kompromisu, keď už sa zdalo, že ústavodárne zhromaždenie nesplní svoju úlohu a rozíde sa bez výsledku. Ten kompromis spočíval a spočíva v tom, že pre zákonodárnu moc sa zriadili dve komory kongresu: Poslanecká snemovňa (House of the representatives) kde sú štáty Únie zastúpené podľa počtu obyvateľstva; a senát, kde má každý štát únie rovnaký počet zástupcov — dvoch senátorov. Tak dostala americká federácia pevnú základňu, ktorá sa osvedčila a platí dodnes, lebo zachovala samosprávu jednotlivých — teraz už 50 štátov Únie a vytvorila aj postačujúcu právomoc sfederalizovanej únie. Oslavy tohto výročia budú na roznych historických miestach až do konca tohto roku.

Americká ústava, ústava mladého moderného štátu, ale aj najstaršia ústava na svete, bola podľa potreby doplňovaná. Ale stojí ako maják nádeje a slobody, politickej sporiadnosti a sily pre všetkých jednotlivcov a všetky národy sveta...
Naše Snahy

DVĚ VÝROČÍ Prohlášení Rady svobodného Československa

28. října budou svobodní Češi, Slováci a Rusíni oslavovat šedesáté deváté výročí československé nezávislosti. Na 7. listopad připadá sedmdesáté výročí bolševické revoluce v Rusku. Zastavujeme se u těchto dvou výročí a jejich významu pro naše národy a nemůžeme se vyhnout jejich srovnání.

Den vyhlášení československé nezávislosti byl požehnaný den. Musíme si však znova připomenout, že 28. říjen 1918 byl výsledkem více než jednoho století obrozené práce, politického usilování a nakonec domácího a zahraničního odboje a válečné akce československých legií na třech frontách první světové války.

28. října 1918 naše národy vskutku vstoupily do rodiny svobodných evropských národů. Po dvacet let byla jejich republika vzorným demokratickým státem. Československý občan v něm nebyl nástrojem vlády ani žádné strany, nýbrž stát byl nástrojem ve službách jeho bezpečnosti a blaha. Každý občan měl nadto svobodný a zaručený podíl na definici jak tohoto účelu tak prostředků, kterými ho mělo být dosaženo.

Republika měla své nedostatky. Avšak za krátkých dvacet let ani nemohla vyřešit všechny problémy, které zdědila a které její samotné ustavení s sebou přineslo, ať šlo o otázky národnostní, sociální nebo mezinárodní. Nemůže však být pochyby o tom, že jejich řešení byla oddána, že o ně neúnavně usilovala a že do roku 1938 urazila dlouhou cestu k jejich vyřešení.

Útok německých nacistů v roce 1938 rozvrátil toto velké dílo našich národů. Komunistický puč v roce 1948 a sovětská intervence znemožnily jeho obnovu.

Dnes se na republiku 28. října díváme jako na zlatý věk našich národů, z jeho dědictví dodnes žijeme a o jeho ideály — o československou demokracii, svobodu a nezávislost — doma i v exilu bojujeme.

Bojujeme proti důsledkům onoho druhého dne, který si připomínáme: proti důsledkům bolševické revoluce, která začala 7. listopadu 1917.

Tisková zpráva Rady svobodného Československa

Roční předplatné Věstníku — \$5

Otec vodíkové bomby dr. E. Teller: Zastavme sovětskou převahu nad světem!

OTTA HORA, Ottawa

V červnu 1987 konala se v Ottawě několikadenní konference o nukleárních zbraních. Zúčastnil se jí i dr. Edward Teller, otec vodíkové bomby, narozený v Maďarsku, žijící v Americe od roku 1935. Připomněl, že téměř před 40 lety energicky a soustavně usiloval o uskutečnění vodíkové bomby z toho důvodu, aby byla zastavena sovětská převaha nad světem. Dr. Teller, dnes již 78-letý, používá stejných důvodů k tomu, aby přesvědčivě obhajoval a podporoval plán presidenta Reagana "SDI", populárně zvaný "Star Wars" — hvězdná válka. "Jsem už starý muž", pravil, a pokračoval: "Mohu-li nějak pomoci, pak je to toto: Rusové pomalu a metodicky uplatňují vládu nad světem! Proto musí být v tomto výboji zastaveni. To je vše, co bych chtěl učinit a jsem připraven!" Teller dále vyslovil názor, že "Spojené státy v porovnání se Sovětským svazem se podílí na celosvětovém existujícím nukleárním "Megatonage" (množství nukleárních zbraní a jejich účinku) jen malým zlomkem!

Na konferenci v Ottawě měl příležitost rokovat s nositelem Nobelovy ceny prof. John Ponanyim a s bývalým ministerským předsedou P. E. Trudeau též o "Star Wars" a pravil, že "v rozhovoru s nimi jsem použil stejných důkazů, stokrát opakovaných v minulých letech a to, že "iniciativa presidenta Reagana (Star Wars) byla nutná, protože Sověti jsou daleko před Spojenými státy v zápolení o zbrojení, a že SDI není zbraní určenou k hromadnému ničení protože 'lasers' jsou mimořádně přesné i na tisíce kilometrů a jsou určeny k přesnému zásahu malého prostoru."

Upozorňuji na varovná slova dr. Edwards Tellera proto, že žijeme v době, kdy sovětská propaganda, Sověti, mistři propagandy, na plné obrátky využívají a často s velikým úspěchem, Gorbačovské "glasnosti a perestrojky" k získání veřejného mínění světa a k přesvědčování, že Sovětský svaz se mění, demokratizuje. Máme z toho radost a přejeme si, aby se sovětský systém násilí a tyranie změnil v systém demokracie a svobody. Zatím tomu nevěříme a musíme být opatrní, protože známe Sovětský svaz a jeho činy od roku 1917. Od krásných slov a slibů nedošlo k činům! Prvním činem Sovětského svazu a jeho vůdců musí být plnění všech mezinárodních závazků a smluv, odchod všech sovětských vojsk ze všech zemí, které Sověti okupují, provedení svobodných voleb, zastavení infiltrace a podvracení svobodných zemí Sověty atd. Je naší povinností, abychom tyto požadavky soustavně opakovali a připomínali, jako jednotlivci i jako krajanské a exulantské demokratické organizace i časopisy, což příliš opomíjíme!

Pro svobodný svět bylo by nebezpečím, kdybychom se dali ukolébat rafinovanou, po desetiletí nám dobře známou a většinou lživou komunistickou propagandou i když každou a příliš nepatrnou změnu k demokratizaci Sovětského svazu vítáme. — Příkladem je nám prezident Reagan, který se upřímně snaží o sblížení a zlepšení vztahů mezi Západem a Východem a i když se přičinil o první krůček k uskutečnění dohody o snížení nukleárních zbraní, přesto si je asi vědom i slov a varování dr. E. Tellera a dále vmetá do tváří Sovětského svazu a jeho vůdcům pravdu, jak to právě skvěle dokázal opět ve svém velkém projevu dne 21. září 1987 na shromáždění Spojených národů v New Yorku. Z jeho statečných výroků uvádím aspoň některé.

"Jsme svědky pokračující okupace Afghánistánu Sovětským svazem. Po osmi letech války je zaznamenáno milión obětí, čtyři milióny Afghánistánců bylo vyhnáno do exilu..., je čas aby Sovětský svaz z Afghánistánu odešel..., Afghánci mají právo určit si svoji budoucnost bez cizí nadvlády... Světová veřejnost musí trvat na sebeurčení a na úplný odchod sovětských vojsk z Afghánistánu..."

"Svoboda v Nicaragui nebo Angole, v Afghánistánu, v Kambodži, Východní Evropě, Jižní Africe nebo jinde na světě není jen vnitřní záležitostí. Nedávno český disident, spisovatel Václav Havel varoval svět, že "úcta k lidským právům je základem k opravdové záruce, ke skutečnému míru"... Volám po větší otevřenosti v otázce informací v Sovětském svazu... Slyšeli jsme mnoho o změnách v Sovětském svazu. Slyšíme slovo 'glasnost'... To znamená svobodná, nespoutaná vlna informací, myšlenek a lidí. Znamená to politická a intelektuální svoboda... Doufáme, že v zájmu občanů Sovětského svazu tyto změny se uskuteční..."

Statečná slova presidenta Reagana, nejstatečnějšího ze všech dnešních vůdců svobodného světa musí být pobídkou všem našim demokratickým organizacím, časopisům a všem jedincům, každému z nás, aby byla soustavně opakována a v jejím duchu bojováno proti sovětizaci světa a za svobodu naší vlasti. Zatím tak nečiníme. Proč např. v souvislosti s vyzvednutím sovětských vojsk v Afghánistánu se už zapomíná na požadavek vyzvednutí 80 tisíc sovětských vojáků z Československa. Není to naše vina? Vzchopme se k činu, každý z nás, každá naše organizace a časopis. Varování dr. Tellera je včasné a statečná slova presidenta Reagana jsou výzvou všem nám ke každodenním činům!

K VÝZNAMU 28. ŘÍJNA 1918

Dr. EDUARD DVOŘÁK

Přítel českého národa Arnošt Denis, kterého nazval historik Josef Pekař spoluzakladatelem a spolubudovatelem české svobody, pojmenoval příznačně pobělohorskou dobu titulem své knihy: Konec samostatnosti české. My dnes vzpomínáme šťastného protikladu — obnovy samostatného československého státu 28. října 1918. Relativní krátkozrakost naší nezávislosti a 2. světová válka se svými důsledky dávají nejednou příležitost některým lidem zpochybňovat — i když ne právní existenci — tedy účelnost, praktičnost, bezpečnost i rentabilitu územně malých států — národnostně jasně determinovaných — jako je Československo. A v případě Československa tak šťastně — nešťastně položeného na fyzických i duchovních křižovatkách dějin. Mají snad tito lidé pravdu?

Významný francouzský politický filosof a theoretik baron de Montesquieu, současník Ludvíka XIV. a XV., vyslovil následující doktrinu: ne každé prostředí poskytuje ovoce svobody, a proto není každému národu svoboda dosažitelná. Nemyslím, že by tato these byla pravdivá v dlouhodobém výhledu; jistě není permanentním rysem naší historie. Aby národ byl svobodný, musí být svébytný a svéprávný. Naše svébytnost byla zabezpečena a zakotvena příchodem sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu; přinesli nám poklad víry a psaného slova, a doslova zachytili naši mateřskou řeč z abstrakce slov do trvalého tkaniva jazykové zásoby. V posloupnosti Přemyslovců vzniká svéprávný český stát. Národní charakter a identita jsou zrozeny a zázračně

přetrvávají nejtěžší doby, aby znovu v plné síle a nebývalé kráse vyvstaly v době národního obrození, tentokrát krystalisované v bratrských národech Čechů a Slováků. Bez celoevropských duchovních proudů minulého století, které ovlivňovaly nás a které jsme pomáhali vytvářet až do jedinečné národní ryzosti, by těžko vznikl 28. říjen 1918. Až hýřivé bohatství talentů, ať již v malířství, hudbě, písemnictví, dramatickém umění, vědě a politice, původem z nejširších vrstev národa, nabídlo duchovní zázemí budoucí samostatnosti a státoprávnosti. Ale jejich bezprostřední výkupnou cenou byla vznešená oběť a hrdinství našich legionářů. Před jejich památkou, nikdy nehasnoucí, se v úctě skláníme. Francouzský prezident Raymond Poincaré prohlásil: "Čechoslováci si svou samostatnost vybojovali na Sibiři, ve Francii a Itálii". Ruský generál Brusilov uvedl v armádním rozkazu: "Opuštění všemi bili se českoslovenští vojáci před Tarnopolem tak, že by svět měl kleknouti před nimi na kolena!" S hrdostí vzpomínáme na všechny vlastence zapojené do domácího odboje, připomínáme si členy Národního výboru československého, Antonína Švehlu, Dr. Vavro Šrobára, Dr. Františka Soukupa, Dr. Aloise Rašína a Jiřího Stříbrného, dále české důstojníky a vojáky, kteří svými akcemi a nekrvavým převratem v Praze ve dnech 28.—30. října zmařili plánovanou vojenskou akci rakouských generálů a důstojníků. Hnací silou k rozhodnému vystoupení domácího odboje byla odpověď amerického presidenta blahé paměti Woodrowa Wilsona z 18. října reagující na mírovou nabídku Rakouska-Uherska ze 4. října; k tomu se bezprostředně přidružily 26. října zprávy z fronty o vojenské porážce Rakouska-Uherska. Wilsonova odpověď dávala našim národům a Jihoslovanům právo rozhodnouti o tom, které akce Rakouska-Uherska by uspokojily naše aspirace. Dne 30. října 1918 je utvořen československý stát de facto připojením se Slováků Deklarací v Turčanském Sv. Martine jménem Slovenskej národnej rady. Reparační komise Spojenců však uznala vznik samostatného čs. státu de iure počínaje dnem 28. října 1918, tedy v den, kdy Národní výbor se obrátil k národu svým Provoláním a vydal První zákon čs. státu, vykonáváje tímto činem svou státní svrchovanost.

S uznáním a obdivem vzpomínáme vůdce politického zahraničního odboje, prof. Tomáše Garrigua Masaryka, Dr. Edvarda Beneše, gen. Milana Rastislava Štefánika a Josefa Düricha. M. R. Štefánik svým vlivem a schopnostmi umožnil politický život Národní radě v Paříži; T. G. Masaryk svým organizačním talentem a jednotčím vlivem se stal vůdčí osobností zahraničního odboje; Josef Dürich zajišťoval komunikaci Národní rady se Svazem československých spolků na Rusi; Dr. E. Beneš byl hlavní spojkou Národní rady s domácím odbojem. A v neposlední řadě si vděčně připomínáme krajanskou propagační a finanční pomoc, zejména pomoc poskytnutou krajany v Americe.

Vraťme se ještě jednou k baronu de Montesquieu, z jehož politických doktrin byla mimo jiné čerpána inspirace při formulaci ústavy Spojených států amerických. Montesquieu říká, že při zrodu politických společenství vůdcové vytvářejí instituce, ale posléze jsou to instituce, které formují vůdce republiky. Podívejme se tedy, jací lidé vytvářeli a představovali instituce mladé republiky, a soustředíme se na osobnost nejprominentnější, jejího prvního presidenta. Tomáš Garrigue Masaryk se ve své skromnosti filosofem nenazýval, přesto jeho odkaz nám zanechává optimální návod k žité, každodenní praxi naší existence. Podle

Masaryka, "Ježíšovo přikázání lásky k bližnímu stačí pro všecko jednání člověka vůči člověku... Náboženství bez lidskosti nemůže být správné; lidskost bez zbožnosti nemůže být úplná... Hypothese duše nesmrtelné se neprotiví biologii a psychologii, neprotiví se vědě... Ježíš... ukázal, že náboženství pravé, pravá zbožnost proniká celým životem, i tím denním... a proniká jím stále v každém okamžiku." (Karel Čapek: Hovory s T. G. Masarykem.) Zeptejme se kriticky, do jaké míry byl naplněn tento Masarykův odkaz.

Na závěr chci položit dvě otázky a nabídnout odpověď, ať příměrem či citací, na každou z nich. Tedy ta první: Jaký vztah si máme zachovat k zemi, v níž jsme se narodili, či k jejímuž dědictví se hlásíme?

Lidé se většinou žení a vdávají, jednota manželů je základním osobním i celospolečenským vztahem, a přesto nijak neubírá na jedinečnosti poměru dětí k rodičům. Ať jsme již kdekoliv, jsme loyálními příslušníky země, jejichž občany jsme se většinou stali, ale nezapomínáme na vlast, mateřskou zemi, zcela nezávisle na existujícím politickém pořádku. Dovoďte, abych krátce citoval z Babičky Boženy Němcové; Barunka se táže babičky a říká: "...vid'te, Sibylla prorokovala, že přijde na českou zem mnoho bídy, že budou vojny, hlad, mor; nejhůř že ale bude tenkrát, až nebude otec synu, syn otci, bratr bratru rozumět, že nebude platit slovo ani slib, pak že bude nejhůř, pak prý česká země má být na koňských kopytech rozseřena." A babička odpovídá: "...Pánbůh nedej, aby to kdy bylo... vždyť se každý den modlíme za zdar české země, vždyť je to naše matka."

A nyní ta druhá a poslední otázka: Jakým způsobem můžeme a máme prospět naší vlasti, našemu národu? — Nikdo to nevysslovil lépe než T. M. Masaryk, když odpovídá Karlu Čapkovi v Hovorech s T. G. Masarykem: "Máme-li my Češi dostat ve světě slušné místo, musíme ze světových otázek udělat otázky své, musíme dovést k světovým otázkám promluvit. A na druhé straně naše otázka česká musí se stát otázkou světovou."

*Proslav pronesený 25. října 1987
na oslavě 28. října pořádanou ČSNRA*

Z OKUPOVANÉHO ČESKOSLOVENSKA

12. října oslavil své narozeniny spisovatel Zdeněk Urbánek. Jeho činnost spojená v posledních letech s Chartou 77, kterou podepsal jako jeden z prvních, je jen přirozeným a logickým pokračováním jeho celoživotního postoje nezávislého intelektuála.

Svou tvůrčí dráhu začínal těsně před druhou světovou válkou v okruhu mladých literátů kolem básníka Jiřího Ortena. Když za nacistické okupace Jiří Orten nemohl publikovat pod vlastním jménem, Zdeněk Urbánek mu vydal básnickou sbírku pod vlastním pseudonymem. Tato praxe, charakteristická v podmínkách tvorby pod totalitním dozorem, tehdy v Čechách nová a nebezpečná, provázela vlastní literární produkci Zdeňka Urbánka od jejího počátku. Už ve své studii Člověk v mladé poezii z roku 1940 zjistil Zdeněk Urbánek svou příslušnost k těm, kteří nikam nepřísluší a pro něž ideologie neplatí. Když se jako romanopisec, kritik a redaktor novin Národní osvobození po roce 1948 dočkal obnovení totalitního dozoru nad kulturou, vyřešil situaci nepoddajného spisovatele tím, že se věnoval literárnímu překladu. Jeho překlady Williama Shakespeara patří do řady, která začíná u J. V. Sládka a

tvorí souvislou tradici českého shakespearovského překladu, který je integrální součástí literární a divadelní kultury. V době obecného úpadku jazyka v padesátých letech vynikly Urbánkovy překlady Joyceových Dubliňanů a dalších děl anglické a americké literatury pružností výrazu a mnohostranností stylových prostředků.

Když byla v sedmdesátých letech Zdeňkovi Urbánkovi znemožněna překladatelská činnost, vrátil se k prozaické tvorbě a v samizdatové edici Expedice vydal dva svazky próz Popaměti a Ztracená země. V roce 1985 dostal cenu Toma Stopparda, udělovanou pravidelně za tvůrčí podíl v českém samizdatu.

Dnes je Zdeněk Urbánek generačně nezařaditelný. Díky vzácnému rozhledu a stále otevřenosti pro dialog přitahuje mladé i nejmladší literáty i přátele s nejrozličnějšími zájmy. Jeho postoj vnitřně svobodného spisovatele a občana, který mu je a byl vlastní, přetrval hodně evropských diktátorů. Přejeme Zdeňkovi Urbánkovi mnoho dalších let tvůrčí práce a zdraví.

Jan Litomiský, mluvčí Charty 77

Libuše Šilhanová, mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek, mluvčí Charty 77

Snídaně na francouzském velvyslanectví

Při příležitosti návštěvy francouzského státního tajemníka v ministerstvu zahraničních věcí a člena francouzské vlády Didiera Barianiho v Československu, který zahájil francouzskou expozici brněnského veletrhu, pozvalo francouzské velvyslanectví v Praze tři signatáře Charty 77, Jiřího Hájka, Václava Havla a Petra Uhl, aby dne 17. 9. s D. Barianim posnídali a prohodili otázky, zajímaví obě strany, Václav Havel se z vážných důvodů omluvil. Jiří Hájek a Petr Uhl hovořili s Didierem Barianim za přítomnosti velvyslance Francouzské republiky v Praze Jacquesem Humannem, členy doprovodu státního tajemníka a pracovníků velvyslanectví zhruba jednu hodinu. D. Bariani se zajímal o humanitární aspekty současné politické situace a o nedávnou čs. historii jako rámec vzniku a dalšího působení Charty 77. Signatáři Charty 77 hovořili o možnostech dalšího prohloubení styků mezi Francií a Československem, které spatřují mj. ve vzájemné kontrole dodržování obou mezinárodních paktů o lidských právech, již jsou oba státy signatáři. Petr Uhl při této příležitosti vyjádřil poděkování Charty 77 francouzskému státnímu radovi R. Errerovi, který jako francouzský zástupce ve Výboru pro lidská práva OSN v Ženevě vloni v červenci přednesl v tomto výboru velmi podrobně propracované námítky vůči správě čs. vlády o stavu dodržování ustanovení obou paktů; svou zprávu doložil mnoha konkrétními příklady porušování těchto ustanovení. Oba signatáři zdůraznili prospěšnost takových vystoupení pro mezinárodní uvolnění. Jiří Hájek poté podrobně vyložil stanovisko Charty 77 k mezinárodní konferenci o lidských právech v Moskvě, kterou navrhuje sovětská vláda: jeho těžiště je v požadavku, aby se této konferenci mohly svobodně zúčastnit i nevládní organizace, zabývající se problematikou lidských práv a pokud jde o Československo, aby se jí mohli zúčastnit i zástupci Charty 77. Toto stanovisko Charty 77 zdůvodnil Jiří Hájek mezinárodně přijatými úmluvami, uzavřenými v rámci helsinského procesu v Bělehradě a Madridu. Podle slov D. Barianiho zaujímá Francie dosud k této navrhované konferenci rezervovaný postoj. P. Uhl se poté zmínil i o připravované mezinárodní konferenci, kterou chtějí organi-

zovat sovětské nezávislé aktivisté jako předstupeň konference oficiální, a oba signatáři Charty 77 vyjádřili názor, že široká mezinárodní morální podpora této neoficiální konference by byla užitečná ve smyslu snížení mezinárodního napětí. Jiří Hájek v závěru zdůraznil nutnost dalšího prohlubování vědomí celoevropské sounáležitosti. Rozhovor se konal v přátelském ovzduší. Signatáři Charty 77 po něm zdůraznili, že to bylo poprvé, kdy zástupci Charty 77 byli přijati členem francouzské vlády.

Infoch

Listopad v historii Československa

8. listopadu 1620 — Bitva u Bílé Hory — porážka a začátek 300 let nadvlády Habsburků.

17. listopadu 1939 — Studentské povstání proti nacistům — uznaný za mezinárodní den studentstva.

PODZIM...

Holé stromy, to není tak zoufalý pohled; vypadá to trochu jako koště nebo metla a trochu jako lešení, připravené k stavbě. Ale je-li na takovém holém stromku poslední list, chvějící se ve větru, je to jako poslední vlající praporek na bojišti, jako vlajka, kterou třímá ruka mrtvého na poli padlých. Padli jsme, ale nevzdali jsme se. Ještě vlají naše barvy.

A ještě chryzantémy se nedaly. Jsou křehké a nadýchané, jen tak nahozené z bílé či růžové pěny, zkřehlé jako slečinky v tanečních šatech. Že je toho sluníčka pomálu? Že nás škrtí šedivá mlha? Že se přes nás plouhají sychravé deště? Vše jedno. Hlavně je třeba kvést. Jen lidé si naříkají do špatných poměrů; chryzantémy to nedělají.

K. Čapek "Zahradníkův rok"

JIŘÍ ŠPÁNEK ZEMŘEL 11. 11. 1987

Právě nám došla velice smutná zpráva, že v San Francisku zemřel náš dlouholetý zasluhující člen ČSNRA výboru a předseda odbočky v San Francisku. Jiří Špánek byl neúnavným bojovníkem za svobodu — pravým Sokolem. Čest budiž jeho památce!

— SPECTRUM —

WCEV 1450 AM

Poslouchejte nový, pestrý čs. pořad SPECTRUM každé úterý v 8.05 P.M.—8:30 P.M. na vlně 1450 AM WCEV Radio pod vedením Jarmily Smrčkové

Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

Krajanský výbor, Cleveland

Clevelandské oslavy památného 28. října 1918 pořádala od r. 1919 až do 60. let Družina čsl. legionářů za spoluúčasti organizací, které se aktivně podílely na I. a II. odboji. Protože už všichni bráškové odešli dávno k věčné armádě, je již přes 20 let pokračovatelem této tradice Krajanský výbor.

Události posledních desetiletí a dřívější oslavy se změnil v manifestace věrnosti odkazu 28. října a masarykovské demokracii. Shromáždíme se k nim v historické České národní síni. Letos jsme tam přišli v neděli 25. října, abychom vzpomenuli také 50. výročí úmrtí T. G. Masaryka — i 70. výročí Štefánikovy návštěvy USA a našeho města, při náboru dobrovolníků do čs. armády ve Francii. Lze říci, že program letošní vzpomínkové manifestace byl jeden z nejlepších v posledním desetiletí.

Po hymnách a uvítání hostů br. předsedou, Dr. Miroslavem Posedělem, promluvil slovensky Dr. Lukáš Pituch na téma "Návštěva Dr. M. R. Štefánia v Clevelandu v októbri 1917 a nábor dobrovolníkov do čs. legií." — Autorem slavnostního projevu "T. G. Masaryk a čsl. tradice ve Spojených státech" byla Vlasta Vrázová, čestná předsedkyně ČSNRA. Vlasta Vrázová je proslavila letos v Chicagu při vzpomínce na 50. výročí úmrtí T. G. Masaryka na University of Chicago. Protože se nemohla do Clevelandu dostavit, její anglický projev přečetla ses. Ludmila Hyvnarová. Projev líčil vznik a vývoj čsl. odboje v USA a postupné seskupení našich krajanů za Masarykem. Všichni účastníci jej vyslechli s velkým zájmem. Bylo v něm tolik jim neznámého a nového. Všem se projev líbil.

Velkým uměleckým přínosem a hlubokým zážitkem bylo pro nás vystoupení pěvec. sboru episkopál. kostela sv. Pavla, za řízení Karla Paukerta. Zazpívali několik skladeb ze staré české duchovní tvorby (17. a 18. stol.) — a vrcholem byla Smetanova kantáta "Česká píseň" na slova básníka probuzenecké doby Jana z Hvězdy. Velký dík i obdiv patří Karlu Paukertovi, že nacvičil tak skvěle se svým sborem tuto náročnou českou skladbu a neméně dík a uznání všem zpěvákům a pěvkyním za skvělý výkon a tu pěknou češtinu — o to větší, že žádný z účinkujících nebyl českého původu. Po přestávce druhou polovinu programu vyplnila dnes již vyhlášená 30-členná Staročeská dechovka za řízení Luboše Hromádky. Jeho muzikanti nám nádherně vyhrávali celou hodinu jednu českou skladbu za druhou a nechyběly mezi nimi ani četné písně národní. Lze říci, že clevelandská Staročeská dechovka je rok od roku lepší.

Závěrem chceme poděkovat všem našim sponsorům a co-sponsorům za jejich štěrnost. Svými dary nejen umožnili tento pěkný program, ale podpořili i naši dobročinnou činnost. Při vánocích pamatujeme dary na čs. uprchlíky v Německu, Rakousku a Itálii. —*un*

Životní jubileum Toníka Čecha v Michiganu,

který se dožívá v plném zdraví "80". Dověření 80 let v lidském životě je jistě příležitostí ke klidně rozváznému pohledu nazpět a k střízlivé otázce, čeho jsme dosáhli z toho, co jsme chtěli vykonat.

Náš Antonín Čech v Owosso, MI, dlouholetý radiový kolega a bývalý vynikající hráč kopané se letošního 18. září dožívá 80 let! Jak ten čas letí! Kdekdokdo z nás si tak povzdychne a hned se mu v hlavě začnou rojit vzpomínky.

Tony — jak mu všichni v Michiganu říkají, projel se svoji první manželkou kus Ameriky a Kanady, když doprovázeli svou taneční skupinu na různé národnostní slavnosti. Přes třicet let každou sobotu řídí také v Owosso populární radiový program "Old Country Polkatime". V jeho bytě je mnoho krajanských časopisů, knih, gramodesek a obrazů.

Dalo by se o jeho nezištné činnosti už mnoho psát, ale Toník je skromný Moravan—vlastenec "až na půdu", jak to říkával Jan Masaryk. Víme o něm, že kromě sokolování byla jeho druhou velkou láskou kopaná, kterou doma v mládí hrával. Stále je proto naším členem a jezdí mezi nás, když přijíždějí starší čs. hráči z domova a vzpomínají.

Do dalších let mu ze srdce přejeme hodně pevného zdraví po boku jeho milé manželky Aničky. Jeho syn kráčí ve šlépějích svého otce, mluví plynne česky a na dědečkovu přání se snaží udržet znalost češtiny i u svých dětí, Toníkových vnoučat.

Drahý bratře, Antoníne Čechu, dlouho buď zdrav a zůstaň nám tím příkladným vzorným Čechem i nadále. *zp*

Československá národní rada americká, oblast Chicago, se připojuje s přáním hodně síly a zdraví do dalších let.

Z chicagské oblasti

ODBOČKA GAMA

Odbočka Gama pořádala svoji schůzi 17. října 1987 v rekreační místnosti radnice North Riverside.

Poprázdňinová schůze byla hojně navštívená a kromě běžné agendy byli ve volbách zvoleni do úřadu S. Brym — předseda, pí. Vernerová - tajemnice, Ing. Trousil.

Natěž byly promítnuty diapositivы z cesty po Aljašce, kterou nedávno manželé Brymovi podnikly.

Mikulášská zábava u Kraupnerů

KDY — sobota 12. prosince 1987 — začátek v 6 hodin večer.

KDE — u Kraupnerů na adrese 400 E. Randolph, Chicago (tel. 861-0459) v krásné spolkové místnosti na 7. poschodí (parkování v budově nebo v blízkém veřejném parkovišti na Monroe) — směrnice, jak se tam dostanete, najdete na druhé straně pozvánky.

VSTUPNÉ — \$12.50 za osobu — zahrnuje sál, bohaté občerstvení a bohatý výběr nápojů pro dobrou náladu.

PROGRAM — vánoční, připravený našimi osvědčenými muzikanty a zpěváky a jako obvykle vyvrcholením bude tradiční vystoupení svatého Mikuláše s andělem a čertem a společné zapění vánočních koled a národních písní.

PRO DOBRO — tombola, pro kterou laskavě přineste dárky na výhry.

KONEC — o půlnoci.

Abyste mohli zajistit vše k Vaší úplné spokojenosti, prosíme, abyste vrátili přiložené přihlášky s šekem nejpozději do 28. listopadu 1987 na adresu Mrs. Jana Šmerda, 32897 Rolling Hill Rd., Wildwood, Ill. 60030 (tel. 223-6580), pokladní odbočky Štefánik, resp. Mrs. Zdeňka Sudík, 450 Briar Place, Chicago, Ill. 60657, pokladní odbočky Gama.

Promptní odpovědi usnadníte nám starost s přípravami. Děkujeme a těšíme se na shledanou u vánočního stromčku.

S přátelskými pozdravy — *Pořádající výbor*

Dary In Memoriam

K uctění památky Toničky Kankovské, rozené Filaunové, věnuje Antonín Kankovský, IL	\$ 5.00
K uctění památky Anny Novotné věnuje Victor Novotný s rodinou, IL	50.00

Dary na činnost ČSNRA

Mr. & Mrs. Stanley Jančík na tiskový fond, IL	\$100.00
---	----------

Členské příspěvky a dary odboček

Washington, DC	\$ 50.00
Masaryk Club Owosso, MI	126.00
Masarykovo Sdružení, Detoit, MI	204.00

V rámci nálepkové akce ČSNRA

Dr. & Mrs. George Matula, IL	\$500.00
Mr. Miloš Forman, NY	200.00
Mrs. Anna Wasson, IL	100.00
Miss Jarmila Hyncik, OH	100.00
Mr. Fred Bartos, OH	50.00
M. A. Jansa, MD PA, MD	50.00
Mr. & Mrs. Philip Kares, CA	50.00
Mr. Milan J. Halla, DC	50.00
Mr. & Mrs. Vernon Petrik, MO	50.00
Mr. Karel E. Vojta, IL	50.00
Bozena Spacek, Canada	40.00
Mr. Rudolf Brzobohaty, CA	35.00
Mr. & Mrs. F. Sevcik, PA	30.00
Mr. & Mrs. Frank Novacek, CA	30.00
Kveta G. Schlosberg, DC	30.00
Mr. & Mrs. Jaroslav Kalina, GA	30.00
Mr. Thomas G. Gibian, MD	25.00
Mr. John W. Golosinec ESQ, IL	25.0
Dr. Francis Masin, CA	25.00
Dr. & Mrs. Frank Novak, MD	25.00
Mr. John Sramek, MI	25.00
Mr. Donovan Carpenter, IL	25.00
Mr. Richard A. Dolejs, IL	25.00
Mr. Jan Filipek, CA	25.00
F. A. Hellerbrandt MD, OH	25.00
Mrs. Antoinette Pelich, CA	25.00
Bishop John L. Morkovsky, TX	25.00
Col. Jaroslav Kaspar-Paty, CA	25.00
Mrs. Louise Roberts, CA	25.00
Mr. Jan Sedivy, WI	25.00
Mr. & Mrs. Jiri Strejcek, CA	25.00
Czechoslovak National Council of Women in Exile, IL	25.00
Sokol Baltimore, MD	25.00
Mr. & Mrs. Dennis Cord, DC	25.00
Mr. Milan Getting, PA	25.00
James P. Kase MD, IL	25.00
Mrs. Antonie D. Bily, CA	25.00
Mrs. Marie Lang, CA	25.00
Mr. & Mrs. Jiri Nehnevajsa, PA	25.00
Mr. & Mrs. Jaroslav Sudik, IL	25.00

PANORAMA — Historické podání o Česích a Slovácích ve Spojených státech amerických. 328 stránek 7"x10" v angličtině, \$7.00 včetně poštovného. — Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650-2081.

Odešla a našich řad...

Předneseno na pohřbu Bláži Čihákové — 23. října 1987

Vázení hosté, pozůstala rodino!

Co říci, když jsme tu všichni zůstali překvapeni nečekaným odchodem naší milované spolupracovnice, drahé přítelkyně, výborné členky a druhé místopředsedkyně Československé ženské národní rady v exilu, sestry Bláži Čihákové. Ještě před měsícem byla plná plánů, energie a nadšení, ještě nás nabádala, abychom nelenily, oblékly se do krojů a representovaly naši organizaci, ještě před nedávnem s námi plánovala přípravu bazaru Československé ženské národní rady, ještě před nedávnem nás těšila svou jasnou náladou a povahou. Bláža nám bude velmi chybět a budeme ji postrádat nejen jako členku, ale i jako ženu zlatého srdce, štedrou, pracovitou a ochotnou vždy bez říkání přidat ruku k dílu. Odchází do nenávratna, ale v našich vzpomínkách bude žít dál a její dobrý, krásný a plný život nechť nám je příkladem a vzorem do budoucnosti.

Z proslovu V. Rokničové

Dodávám, že Bláža Čiháková byla váženou členkou a tajemnicí odbočky ČSNRA dr. Milady Horákové a Západního předměstí. Její zásluhou oživila naše schůze cestopisným programem a bude nám velmi chybět. Čest její památce!

Vánoční Bazar

Československé ženské národní rady americké

6. PROSINCE — V NEDĚLI
OD 11 HODIN DO 5 HODIN

Stánky s domácím pečivem, uměleckými předměty,
vánoční nadílkou

Pro děti Mikuláš s čertem i andělem — Dětské vystoupení
Obědy — pořádá se jako v letech minulých v síni Veteránů v Cicero

POZNAMENEJTE SI DEN

16. LEDNA 1988

Representační Ples

ČSNRA CHICAGO

RITZ-CARLTON HOTEL

O bližší informace volejte úřadovnu ČSNRA
— 656-1117.

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal-Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436